הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שלא

ב [ב]כָּל זְמַן שֶׁלֹּא סִלֵּק יָדוֹ מִן הַמְּלָאכָה (ד) חוֹזֵר (ה) אֲפִלּוּ עַל צִיצִין שֶׁאֵינָם מְעַכְּבִין, סִלֵּק יָדוֹ, אֵינוֹ חוֹזֵר אֶלָּא עַל צִיצִין הַמְעַכְּבִין. [ג]וְאֵלּוּ הֵם (ו) הַמְעַכְּבִין, כָּשֵׁר הַחוֹפֶה (ז) אֲפִלּוּ רֹב גָּבְהוֹ שֶׁל עֲטָרָה בְּמָקוֹם אֶחָד: **ג** [ד]בֵּן שְׁמוֹנָה, (ח) אִם גָּמְרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפָּרְנָיו מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וְאִם לֹא גָּמְרוּ, אֲפִלּוּ אִם הוּא (ט) סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה סָפֵק בֶּן שְׁמוֹנָה, אֵין מְלִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בֶּן שְׁמוֹנָה וַדַּאי. [ה]וְאִם הוּא (י) בֶּן שִׁבְעָה וַדַּאי, אֲפִלּוּ לֹא גָּמְרוּ שְׁעָרוֹ וְצִפָּרְנָיו מְלִין אוֹתוֹ. (יא) (וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רס״ו (סי״ס)): **ד** [ו]מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ (יב) אֵינָהּ דּוֹחָה שַׁבָּת: **ה** (יג) [ז]אַנְדְּרוֹגִינוֹס, (יד) [ח]וְנוֹלַד (טו) * בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, (טז) וְנוֹלַד (יז) כְּשֶׁהוּא מָהוּל,

ב שם (ע״ב) בְּבְרַיְתָא.
ג שם קל״ז (ע״א) בְּמִשְׁנָה וּגְמָרָא שם (שם ע״ב). ד שם קל״ה (ע״א) בְּרַיְתָא וּגְמָרָא.
ה הֲרֵי״ף (נד. ובכמות כה.) וְהָרַא״ש (פ״ט סי׳ ה).
ו שם (קל.) בְּמִשְׁנָה וּבְרַיְתָא קל״ב (ע״ב). ז שם קל״ה (ע״א) בְּרַיְתָא וּכְתַנָּא קַמָּא.

בְּאוּר הֲלָכָה

סִימָן [נ״ה] מֵתִיר לְמִצֹּץ בְּסָפוּג, דִּבְדוֹקֶה דָּיוֹתֵר טוֹב מִמְּצִיצָה בָּפֶה, וַאֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת יֵשׁ לְהַתִּיר בְּסָפוּג, עַיֵּן שָׁם [פִּתְחֵי תְּשׁוּבָה עַל אֹרַח חַיִּים]:

ה * בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יד) מַה שֶּׁהֶעְתַּקְתִּי פֹּה מִן הָרַדְבָּ״ז. וְלֹא הָרֵי סָפֵק סְפֵקָא, סָפֵק יוֹם סָפֵק בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת גּוּפָא הָרֵי סָפֵק, כְּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ב) דְּאָפְשָׁר מְשׁוּם דְּאוֹקֵי אֲחֻזָּקַת מְעֻבֶּרֶת [נִרְאֶה לִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּלָשׁוֹן שֶׁאֶפְשָׁר מְשׁוּם דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּאוֹתָהּ חֲזָקָה לֹא אִלְּימָא כָּל כָּךְ לְעַנְיָן דְּחִיַּת שַׁבָּת, וְנָפְקָא מִינָּהּ לְעִנְיַן **אִם נוֹלַד וְלֹד בְּשַׁבָּת וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם בְּיוֹם עֶרֶב שַׁבָּת אוֹ בְּלֵילָה וְאֵין לָנוּ מִמִּי לִשְׁאֹל כְּגוֹן שֶׁמֵּתָה הָאִשָּׁה וּכְהַאי גַּוְנָא לֹא אָמְרִינַן דְּמֹסְתְּמָא הַשְׁתָּא הוּא דְּיָלְדָה, וַאֲפִלּוּ בְּחֹל יֵשׁ לָעַיֵּן,** וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְקַמִּיהּ]. וְעוֹד אֶפְשָׁר לוֹמַר מְשׁוּם דְּשֵׁם סָפֵק חַד הוּא, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר מִנְחַת כֹּהֵן (מבוא השמש מאמר ב פרק ה), וְעַיֵּן (ס״ד) בְּסִימָן רצ״ג סָעִיף ג׳ בַּהַגָּ״ה וּכְבָר עָמַד שָׁם בָּזֶה בְּחִבּוּדֵי שֵׁשׁ רַבִּי עֲקִיבָא אַיְגֶר, עַיֵּן שָׁם. **וְאַבָּא דְּאֵיירִינן בְּהַהוּא עִנְיָנָא דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת אֲמַרְתִּי לְהַזְכִּיר אֵיזֶה דְּבָרִים נְחוּצִים לְדִינָא, וְהוּא בְּיוֹרֵה דֵּעָה סִימָן רס״ב סָעִיף ו׳, אִם לְאַלְתַּר כְּשֶׁהוּצִיא הַיָּלְד רֹאשׁוֹ חוּץ לְפֶרוּזוֹדוֹ נִרְאוּ שִׁלְשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים זְכוּ, קָשֶׁה לִי הָא קַיְימָא לָן בְּשַׁבָּת** (ל״ד) [ל״ה] (ע״א) דַּהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי לְעִנְיַן תְּרוּמָה וְרַבִּי יוֹסֵי סְבִירָא לֵיהּ **דִּשְׁנֵי כּוֹכָבִים הֵן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּכְהָרֵף עַיִן אֶחָד כָּךְ יוֹצְאִין שִׁלְשָׁה כּוֹכָבִים, וְאִם כֵּן בְּתוֹךְ כָּךְ שֶׁאֶחָד יוֹצֵא מֵבַּיִת הַיּוֹלֶדֶת לַחוּץ לִרְאוֹת אִם הוּא לֵילְיָה, מֵאי הֲוֵי אֲפִלּוּ אִם הוּא רוֹאֶה שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים שָׁמָּא הַשְׁתָּא הוּא דְּיָצָא וּכְהָרֵף עַיִן מִקָּדֵם לֹא הֲוֵי רַק שְׁנַיִם וְלֹא הֲוֵי רַק בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְלֹא יָצִיר דִּין הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ רַק אִם בְּעֵת הַלֵּדָה מִמַּשׁ רוֹאֶה שִׁשׁ שִׁלְשָׁה כּוֹכָבִים קְטַנִּים פְּתוּחִים בְּבֵית וְיוֹשֵׁב אֵצֶל הַחַלּוֹן וּכְשֶׁשָּׁמַע שֶׁהַיֶּלֶד הוֹצִיא רֹאשׁוֹ הֵבִיט תֵּכֶף דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן וְרָאָה שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים, וְדַחֵק. אָמְנָם אִם רוֹאֶה לְאַלְתַּר כּוֹכָבִים קְטַנִּים מִסְתַּבְּרָא דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ דִּמְקַדֵּם בְּשָׁעַת הַלֵּדָה הָיוּ בֵּינוֹנִים, דְּקַטָּנִים נִרְאִין אַחַר שֶׁלְּבַר הוּא לַיְלָה כִּדְאִיתָא שָׁם בַּגְּמָרָא** (ע״ב). **וְאַף זֶה אֵין בְּרוּר כָּל כָּךְ דִּילְמָא הֵם בֵּינוֹנִים וּמִקָּדֵם הָיוּ גְּדוֹלִים הַנִּרְאִים בַּיּוֹם אִם לֹא שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה כּוֹכָבִים קְטַנִּים אָז בְּוַדַּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה. עוֹד אָמַרְתִּי לְהָעִיר בְּמַה שֶּׁכָּתַב בַּעַל דֶּרֶךְ הַחַיִּים בְּדִינֵי מִילָה** (דין אם נולד בי״ה ס״א) **וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אִם הוֹצִיא רֹאשׁוֹ חוּץ לַפֶּרוּזוֹדוֹר וְנִשְׁתַּהֶה קְצָת עַד שֶׁנּוֹלַד כֻּלּוֹ וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁנּוֹלַד כֻּלּוֹ רָאוּ שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים, אִם לְפִי הַשְּׁהוּי נִרְאֶה לָהֶם שֶׁהָיָה יוֹם בְּהוֹצָאַת הָרֹאשׁ אֵין לָהֶם** מִילָה הוּא שַׁפִּיר מְהֵיל, וְאִי לֹא, מֻחְתָּךְ בְּכָשֵׁר בְּעָלְמָא הוּא וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם חֲבוּרָה כֵּיוָן דְּהָוֵי נֶפֶל. וְהִנֵּה בְּכ״ח (יו״ד סי׳ רסו ס״ק יז) וְעַ״ז (שם סק״ז) דַּעְתָּם לִפְסֹק כְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, אֲבָל בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) הֵבִיא בְּשֵׁם סֵפֶר לֶחֶם מִשְׁנֶה (על משניות פי״ט מ״ג) [א]שֶׁהַמִּנְהָג לָמוּל סְפֵקוֹת, וְגַם בַּמְּאִירֵי (קלד: ד״ה המשנה הג׳) כָּתַב שֶׁכֵּן הָעֵדָּת כָּל הַגְּאוֹנִים, וְכֵן כָּתַב הָרַדְבָּ״ז (ח״ה) סִימָן (ל״ב) [ל״א], וְנֶהֱרָא נַהֲרָא וּפִשָּׁטֵהּ: **ד** (יב) **אֵינָהּ דּוֹחָה.** דִּכְתִיב (ויקרא יב ג) וּבַיּוֹם אַשְׁמִינִי קְאֵי: **ה** (יג) **אַנְדְּרוֹגִינוֹס.** הוּא יֶלֶד שֶׁיֵּשׁ לוֹ זְכָרוּת וּנְקֵבוּת כְּנֶקֶבָה [רַמְבַּ״ם פֶּרֶק א׳ מֵהִלְכוֹת מִילָה (ה״ז)]: (יד) **וְנוֹלַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.** בֵּין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּעָרֶב שַׁבָּת וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הוּא זְמַנִּית, כֵּן בֵּאַרְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן רס״א בְּבֵאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שֶׁהוּא, וּמֵה הוּא דְּקָרוֹב לְרָבֵּעַ שָׁעָה [הוּא זְמַנִּית, כֵּן בֵּאַרְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן רס״א בְּבֵאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שֶׁהוּא, עַיֵּן שָׁם] קֹדֶם לִיצִיאַת שִׁלְשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים הֲוֵי סָפֵק לֵילָה, וּרְבִיעַ שָׁעָה יוֹצֵא מִכְּלַל סָפֵק וְאִם נוֹלַד סָפֵק אָז בְּשַׁבָּת מוֹנִין אוֹתוֹ לְשַׁבָּת הַבָּאָה. (ו) אֲבָל כַּמָּה פּוֹסְקִים [ז]מַחְמִירִין בָּזֶה וּסְבִירָא לְהוּ, דְּמֵעֵת שְׁנִתְכַּסָּה הַחַמָּה מֵעֵינֵינוּ עַד יְצִיאַת שְׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים הוּא הַכֹּל בִּכְלַל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְכֵן כָּתַב הַבְּרָכֵי יוֹסֵף (סק״ל) דִּנְתַפְּשַׁט כֵּן הַמִּנְהָג בְּכָל עָרֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכֵן כָּתְבוּ בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן לְאַבְרָהָם (ח״א או״ח אות ש ערך מילה ע״י״ש) וּבְסֵפֶר סֵדֶר זְמַנִּים (סי׳ יב אות א). וַאֲפִלּוּ אִם סָפֵק לוֹ אִם נוֹלַד קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אוֹ בְּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, גַּם כֵּן פָּסַק הָרַדְבָּ״ז (סי׳ א׳ שנג) לְהַחְמִיר דְּנִדְחֶה לְיוֹם רִאשׁוֹן וְהֵבִיאוּהוּ הָאַחֲרוֹנִים, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ביה״ש): **(טו) וְנוֹלַד כְּשֶׁהוּא מָהוּל.** פֵּרוּשׁ שֶׁאֲפִלּוּ בְּלֹא קְשׁוּי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (ו) רַשׁ״י (קלג: ד״ה כל זמן): **(3)** וְרַמְבַּ״ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה שֶׁלְּהֵי פֶּרֶק אֵלְיָעֲזָר דְּמִילָה: **(ג)** מְאִירִי שָׁם בְּסוּגְיָא (קלב: ד״ה והו ביאור), וְכֵן הוּא דַּעַת רַבֵּנוּ תָּם בְּיִכְמוֹת ע״א עַמּוּד ב׳ (תוד״ה סוף מילה), וְכֵן הוּא גִּרְסַת בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת שָׁם (סי׳ ח), וְכֵן כָּתַב שָׁם הָרִיטְבָ״א (ד״ה אף סוף) וּבְאוֹר זָרוֹעַ הִלְכוֹת מִילָה (ח״ב סי׳ צז) נוֹטֶה גַּם כֵּן לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מְבֹאָר בְּבֵיצָה אֶדֶם שַׁעַר רִנָּה וִישׁוּעָה (שאלה א), עַיֵּן שָׁם. וְכֵן נִמְצָא בְּאֶשְׁכּוֹל דַּף קכ״א, ח״ב סי׳ לז), עַיֵּן שָׁם בְּמִקְרַשׁ (אות ז) שֶׁהָאֲרִיךְ: **ג** (ז) כֵּן כָּתַב בְּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (שם), וְאַתְרֵיהּ כָּל הַפּוֹסְקִים: **ה** (ח) כֵּן כָּתַב הַמְּגַן אַבְרָהָם (סק״ב) עַיֵּן שָׁם: **(ו)** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רס״א סָעִיף ב׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כג) וּבְאוֹר הֲלָכָה (ד״ה י״א שצריך):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ג סי׳ של ס״ח) לענין מילה כתב, שב ואל תעשה עדיף, ואף שאין איסור בטילטולו יש איסור במילתו בשבת שלא לצורך כמו שיש איסור בחתיכת הטבור. **ב]** והוסיף בשו״ע הרב (ס״ה) שאפילו לא הוציא אלא רוב ראשו בין השמשות, אע״פ שיצא כולו בשבת ה״ז כנולד בין השמשות. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ה) כתב: והתחלת ביה״ש הוא אחר הילוך ג׳ מילין ורביע לאחר התחלת השקיעה והוא לערך רבי׳ שעה קודם צאת הכוכבים, ואף שיש אומרים שמתחילת השקיעה הוא לילה, מ״מ הרי במדינות אלו אין אנו חוששין כלל לדבריהם שלפעמים אין מקבלין שבת ועושין כל המלאכות עד רבי׳ שעה קודם צאת הכוכבים א״כ אין לנו לדחות המילה בשביל חשש זה. ובסידור כתב אחר סילוק וביאת האור מראשי האילנות בכמו ארבע דקות אזי שקיעה האמיתית.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(טז) [ח]וְיוֹצֵא *)הָכָא, וְכוֹתֵית שֶׁיָּלְדָה וְאַחַר כָּךְ נִתְגַּיְּרָה, וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ (יז) שְׁתֵּי עֲרָלוֹת (יח) אֵין מִילָתָן דּוֹחָה שַׁבָּת: ו [ט]מַכְשִׁירֵי מִילָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָם מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵינָם דּוֹחִים אֶת הַשַּׁבָּת, לְפִיכָךְ אִם לֹא הֵבִיא (ג) (יט) אִזְמֵל לְמִילָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת לֹא יְבִיאֶנּוּ בְּשַׁבָּת, * אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין בּוֹ אֶלָּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן, שֶׁהֶעֱמִידוּ חֲכָמִים דִּבְרֵיהֶם [כ]בְּמָקוֹם כָּרֵת. [ל]וְלוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לַעֲשׂוֹתָם, אִם הוּא דָּבָר שֶׁאִם עָשָׂהוּ יִשְׂרָאֵל אֵין בּוֹ אִסּוּר אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, (ד) (כ) אוֹמֵר לְאֵינוֹ יְהוּדִי וְעוֹשֶׂהוּ, וְאִם הוּא דָּבָר שֶׁאָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹתוֹ מִן הַתּוֹרָה, (כא) לֹא יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לַעֲשׂוֹתוֹ. (כב)* (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש"ז (ס"ה)): ז [מ]לֹא הָיָה לוֹ (כג) כַּמּוֹן שָׁחוֹק מֵעֶרֶב שַׁבָּת, (כד) לֹא יִשְׁחָקֶנּוּ אֶלָּא לוֹעֵס בְּשִׁנָּיו. אִם לֹא עֵרֵב מֵאֶתְמוֹל יַיִן וְשֶׁמֶן (כה) לִתֵּן עָלֶיהָ,

ח שם (ע"ב) פְּלִגְתָּא דְּאָמוֹרָאֵי וּפְסָקוּ הַפּוֹסְקִים לְהַקְּרָא. *) (פְּרוּשׁ הַיּוֹלֵד הַיּוֹצֵא מֵהָאִשָּׁה שֶׁפָּתְחוּ בְּטָנָהּ, רַ"שׁ (ד"ה יוצא דופן)). ט שם ס"ל (ע"א) מִשְׁנָה וּכְרַבִּי עֲקִיבָא. י שם בַּגְּמָרָא. כ הָרִי"ף (נב.) וְהָרַא"שׁ (פ"ט סי' א) שָׁם. ל הָרַמְב"ם בְּפֶרֶק ב' מֵהִלְכוֹת מִילָה (ה"ט). מ שם קל"ג (ע"א) מִשְׁנָה.

בְּאֵר הַיטֵב

שַׁבָּת, וְדַחַק גָּדוֹל לְפָרֵשׁ הָאַגָּדָה בְּעִנְיָן אַחֵר, עַיֵּן שָׁם, וְרִי"ף (נד.) מְסַפֵּק בּוֹ, וְכֵן כָּתַב מַהֲרַי"ל (הל' בילה), עַיֵּן בְּסֵפֶר אֵלְיָהוּ רַבָּה (סק"ג): ו (ג) **אִזְמֵל.** עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן ש"י סְעִיף ג' (סק"ג) אִם יֵשׁ לְטַלְטֵל הָאִזְמֵל לְאַחַר הַמִּילָה. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): ז (ד) **אוֹמֵר לְאֵינוֹ יְהוּדִי.** עַיֵּן סִימָן רס"ז סְעִיף קָטָן ו' מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם מִדִּין הַוְצָאַת הַתִּינוֹק, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

נִרְאֶה מָהוּל, (ו) [א]אֲבָל כְּשֶׁאֵין נִרְאֶה מָהוּל רַק כְּשֶׁיִּתְקַשֶּׁה מִילָתוֹ דּוֹחָה שַׁבָּת: (טז) **וְיוֹצֵא הַפֶּה.** שֶׁנִּתְקַשֶּׁה אִמּוֹ בְּלִדָתָהּ, וְהוֹצִיאוּהוּ לְאֹרֶךְ הַבֶּטֶן עַל יְדֵי סַם: (יז) **שְׁתֵּי עֲרָלוֹת.** פְּרוּשׁ (מ) שְׁנֵי גִּידִין, (ט) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁתֵּי עוֹרוֹת זֶה עַל גַּב זֶה: (יח) **אֵין מִילָתָן דּוֹחָה שַׁבָּת.** וְטַעַם כָּל אֵלֶּה הוּא מִשּׁוּם סַפֵּק. (י) כְּגוֹן גַּבֵּי אַנְדְּרוֹגִינוֹס הוּא מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ זָכָר וַדַּאי, וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָּזֶה, וְנוֹלַד כְּשֶׁהוּא מָהוּל אָפְשָׁר דְּלֵיכָּא כְּאן עֲרָלָה כְּבוּשָׁה וְהוּא מָהוּל מֵעִקָּר, וְכֵן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי עֲרָלוֹת דְּהַיְנוּ שְׁנֵי גִּידִים הוּא נַמִּי (יא) מִשּׁוּם דְּאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אֵיזֶה עֲרָלָה עִקָּרִית, וְלִסְבָרָא שְׁנִיָּה דְּמֵירֵי בְּשְׁתֵּי עוֹרוֹת זֶה עַל גַּב זֶה נַמִּי טַעְמָא דְּאֵין אָנוּ יוֹדְעִין כַּוָּנַת הַתּוֹרָה בָּזֶה. חוּץ מִיּוֹצֵא הַפֶּה וְאֵינָהּ יְהוּדִית שֶׁיָּלְדָה, הֲתָם הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּאֵין טְמֵאִים בְּטָמְאָת לֵדָה, וּלְכָמָּה תַּנָּאֵי (קלה:) בָּעֵינַן כַּסְּדָר הָאָמוּר בְּפָרָשַׁת תַּזְרִיעַ (ויקרא יב ב־ג), דְּאִשָּׁה כְּשֶׁהִיא טְמֵאָה לֵדָה, בְּנָהּ נָמוּל לִשְׁמוֹנָה: ו (יט) **אִזְמֵל וכו'.** וּלְעִנְיַן טִלְטוּל הָאִזְמֵל אַחַר הַמִּילָה, עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ש"י סְעִיף קָטָן ט"ו, בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (כ) **אוֹמֵר לְאֵינוֹ יְהוּדִי וְעוֹשֶׂהוּ.** דְּהַיְנוּ שְׁבוּת דְּשַׁבָּת בִּמְקוֹם מִצְוָה וְשָׁרֵי כִּדְלָעֵיל בְּסִימָן ש"ז סְעִיף ה'. [ב]וּמִכָּל מָקוֹם אָסוּר (יג) לְהָבִיא הַתִּינוֹק לְבֵית הַכְּנֶסֶת דֶּרֶךְ חָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, (יג) דְּהָא יְכוֹלִין לְמוֹלוֹ בְּבֵיתוֹ, וְהָרְבֵּה פְּעָמִים מְלִין בְּבֵית כְּשֶׁיֵּשׁ צְנָה. וּכְשֶׁצָּרִיךְ לְהוֹצִיא הַתִּינוֹק מִבֵּיתוֹ לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת אֶל הָאִזְמֵל הַמֻּנָּח שָׁם, מֻתָּר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי כֵּיוָן דְּלֵיכָּא רְשׁוּת הָרַבִּים [מֻגָּן אַבְרָהָם (שָׁם) [סָעִיף קָטָן ה']]. וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב יוֹתֵר לְהָבִיא הָאִזְמֵל עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי לַתִּינוֹק, דְּאִם יָבִיא הַתִּינוֹק אֶל הָאִזְמֵל יִהְיֶה צָרִיךְ אַחַר הַמִּילָה לְהַתִּיר עוֹד הַפַּעַם שְׁבוּת דְּשַׁבָּת לְהַחֲזִיר הַתִּינוֹק אֵצֶל הָאֵם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁיָּבִיא הָאִזְמֵל אֶל הַתִּינוֹק נַיְחָנוּ שָׁם עַד אַחַר הַשַּׁבָּת [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ה)]. וְעַיֵּן בְּסִימָן שמ"ט (משנ"ב ס"ק יג ובה"ל ד"ה ולתנו) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: (כא) **לֹא יֹאמַר וכו'.** דַּגַּם אֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּדָבָר שֶׁאָסוּר מִן הַתּוֹרָה הֲוֵי כִּשְׁאָר שְׁבוּת וְהֶעֱמִידוּ חֲכָמִים דִּבְרֵיהֶם וְכַנַּ"ל: (כב) **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש"י.** סְעִיף ה' בַּהַגָּ"ה, דְּשָׁם הֵבִיא רַמ"א דְּיֵשׁ מִקִּלִּין אֲפִלּוּ בְּמִלְאכָה דְּאוֹרַיְתָא לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּמָקוֹם מִצְוָה. וְאַף דְּרֹב פּוֹסְקִים חוֹלְקִים עַל סְבָרָא זוֹ וְהָעִקָּר כְּדִבְרֵיהֶם וְכִמּוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רע"ו (ס"ב), (יד) מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיַן מִילָה שׁוֹמֵךְ עַל דִּבְרֵיהֶם לֹא הִפְסִיד אִם אִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְעִנְיָן הוֹצָאָה וְהַכְנָסָה דְּלְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים אֵין לָנוּ בַּזְּמַן הַזֶּה רְשׁוּת הָרַבִּים, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ועי"ן): ז (כג) **כַּמּוֹן שָׁחוֹק וכו'.** וַעֲדַיִן הוּא קֹדֶם הַמִּילָה וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר: (כד) **לֹא יִשְׁחָקֶנּוּ.** (טו) אֵינָם דּוֹחִים אֶת הַשַּׁבָּת, וְעַל כֵּן אִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְלוֹעֲסוֹ בְּשִׁנָּיו תִּדְחֶה הַמִּילָה. וְלָאו דַּוְקָא שְׁחִיקָה שֶׁהִיא מְלָאכָה, אֶלָּא אֲפִלּוּ לְהָבִיא כַּמּוֹן דֶּרֶךְ מְבוֹי אָסוּר וּכְדִלְעֵיל סְעִיף ו'. וְכֵן לֹא יֹאמַר אָמוּל אוֹתוֹ וְלִכְשֶׁיִּצְטָרֵךְ אַחַר כָּךְ לְסַמְמָנִין מְשׁוּם סַכָּנָה אֶשְׁחַק דְּהָא פְּקוּחַ נֶפֶשׁ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת, (טו) דְּכֵיוָן דְּעַכְשָׁיו יוֹדֵעַ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּלֹא סַמְמָנִין אַחַר הַמִּילָה, מוּטָב תִּדְחֶה הַמִּילָה וְלֹא יָבִיא עַצְמוֹ לִידֵי חִלּוּל שַׁבָּת, כֵּיוָן שֶׁהִיא אֶפְשָׁר לְהָכִין מֵאֶתְמוֹל. וְדַע (יו) דְּאִם נִתְעַדֵּף לוֹ לְאַחַר הַמִּילָה שֶׁאֵין לוֹ כַּמּוֹן, בְּוַדַּאי מֻתָּר לְהָבִיא אַף דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים וְלִשְׁחֹק, (יח) וּמִכָּל מָקוֹם אִם אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁנּוֹת בְּכָל זֶה מִבְּלִי שֶׁיִּגִּיעַ מִזֶּה הַזֵּק לְחוֹלֶה, צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּסִימָן שכ"ח סְעִיף י"ב: (כה) **לִתֵּן עָלֶיהָ.** כְּדֵי הָיוּ רְגִילִין וְהִיא רְפוּאָה שְׁמֶעֱרְבִין וְטוֹרְפִין בְּקֵעָרָה יַיִן וְשֶׁמֶן כְּדֶרֶךְ שֶׁטּוֹרְפִין בֵּיצָה בְּקֵעָרָה [רַשַּׁ"ל (קלג. ד"ה לא טרף)]:

בַּאוּר הַלָּכָה

אֶלָּא מַה שֶּׁעֵינֵיהֶם רוֹאוֹת וְיֵהָא נָמוּל לִשְׁמוֹנָה אֲפִלּוּ אִם יֵאָרַע בְּשַׁבָּת הֵיינוּ אִם נוֹלַד בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, עַד כְּאן לְשׁוֹנוֹ. וְזֶה נוֹבֵעַ מִשָּׁלְחָן עָרוּךְ יוֹרֶה דֵּעָה בְּסִימָן רס"ב (שם) שֶׁם, אַךְ מַה שֶּׁמְּסִיק שָׁם וְכָתַב דְּאִם אֵינוֹ יְכוֹלִין לִידַע אִזְלִינַן בָּתַר חֶזְקָה דְּהַשְׁתָּא הוּא דְּנוֹלַד וְאִם הוּא בְּעֶרֶב שַׁבָּת מֻתָּר לְמוֹלוֹ בְּשַׁבָּת וְכוּ', וְצֵיין עַל זֶה שׁ"ך סִימָן רס"ו סְעִיף קָטָן ט', הוּא תְּמוּהַּ כֵּיוָן דְּאֵירְעֵי דְּנִשְׁתַּהֵא קְצָת אִם כֵּן יֵשׁ לִסְפֹּק בְּוַדַּאי שְׁבָעַת הוֹצָאַת הָרֹאשׁ לֹא הָיוּ כִּי אִם שְׁנֵי כּוֹכָבִים אוֹ אוֹלִי כּוֹכָב אֶחָד, וּמַה דְּצִיֵּן לְשַׁ"ך הַנַּ"ל אֵין עִנְיָן לָזֶה דְּהַסְמַ"ק (מצוה קנו) מֵירֵי שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין כְּלָל אִם הָיָה שׁוּם שֶׁהוּי מֵעֵת הוֹצָאַת רֹאשׁ הַוָּלָד חוּץ לְפִרְוִדּוּר עַד הַלֵּדָה וְהַלֵּדָה הָלֹא הָיְתָה בְּוַדַּאי בַּלַּיְלָה, לְכָךְ כָּתַב דְּאִם אֵינוֹ יוֹדְעוֹת יֵשׁ לִילֵךְ אַחַר חֶזְקָה וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּמֵחֲזִקִינַן לָהּ בְּחֶזְקַת מְעֻבֶּרֶת עַד שֶׁתִּתְּא וְלֹא מְסַפְּקִינַן דְּהָיָה שְׁהוּי בֵּין יְצִיאַת הָרֹאשׁ לְלֵדַת הַגּוּף, אוֹ דְּמֵירֵי הַסְמַ"ק שֶׁגּוֹלֵד הַוָּלָד זְמַן הַרְבֵּה אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּגוֹן דִּידִיהּ דְּמֵירֵי שֶׁהָיָה שְׁהוּי קְצָת בֵּין לֵדַת הָרֹאשׁ לְהַגּוּף וּלְאַחַר שֶׁנִּשְׁלַם הַלֵּדָה רָאוּ שִׁלְשָׁה כּוֹכָבִים בֵּינוֹנִים, וְאִם כֵּן לֹא נוֹכַל לְאוֹקְמָהּ אַחֶזְקָתָהּ לוֹמַר דְּצֵד הַשְׁתָּא הָיְתָה מְעֻבֶּרֶת דְּמִן הַתּוֹרָה עַל יְדֵי הָרֹאשׁ חֲשִׁיב לֵדָה מִי יֹאמַר שֶׁלֹּא הָיוּ מִתְחִלָּה שְׁנַיִם, וְעִקַּר סְבָרָתוֹ מֵהּ שֶׁכָּתַב דְּאִוְלִינַן בָּתַר חֶזְקָה דְּהַשְׁתָּא הוּא דְּנוֹלַד לֹא שַׁיָּךְ כָּאן, דְּעַל כָּרְחָךְ מֵהּ שֶׁכָּתַב דְּהַשְׁתָּא הוּא לָאו דַּוְקָא הוּא מֵירֵי דְּאִשְׁתְּהֵי קְצָת אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ כֵּינָתוֹ דְּחֶזְקָה דִּבְלֵילָה נוֹלַד וּמִסְתָּמָא הָיוּ הַשְּׁלֹשָׁה כּוֹכָבִים מִתְּחִלָּה גַּם כֵּן, וּבֵאֲמֶת לֹא שַׁיָּךְ עַל זֶה חֶזְקָה, וְצָרִיךְ עִיּוּן. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּעִזְרַת הַשֵּׁם בְּסֵפֶר סִדְרֵי טָהֳרָה (ויו"ד סי' קצד ס"ק כו) שֶׁמַּכְרִיעַ לְדִינָא כְּדִבְרֵינוּ דְּאִם יוֹדֵעַ שֶׁהָיָה קְצָת שְׁהוּי בֵּין לֵדַת הָרֹאשׁ לְהַגּוּף יֵשׁ לְהַחְמִיר וְלוֹמַר דְּשָׁמָא הָיָה אַז בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, עַיֵּן שָׁם:

ו * **אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם וכו'.** עַיֵּן בְּשוּ"ת חֲתָם סוֹפֵר (סוף חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן ע"א שֶׁכָּתַב אוֹדוּת תִּקּוּן צִפָּרֶן שֶׁל מוּהָל בְּשַׁבָּת, שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא וְחַיָּב חַטָּאת בֵּינָיו שֶׁעוֹשֶׂה כְּלִי, וְלָא דָּמֵי לִנְטִילַת צִפָּרְנֵי הַנִּדָּה לִטְבִילָה. וְכֵן כָּתַב בְּעַטָרַת חֲכָמִים (השמטות מחלק יו"ד) סִימָן כ"ו אַף אִם אֵין מוֹהֵל אַחֵר רַק אֶחָד, וְצִפְּרְנוֹ נִסְדָּק, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר לְתַקֵּן:

* **וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ש"ז.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כב) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם מִקְּלִין אֲפִלּוּ בְּמִלְאכָה דְּאוֹרַיְיתָא, הֵיינוּ דְּגוּן שֶׁתִּקְלְקֵל הַסְּפָרִים וְצָרִיךְ לְתַקְּנוֹ. וְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהוּ לְעִנְיַן מִילָה. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבַת

(ז) בַּיִת מֵאִיר וּתְשׁוּבַת חֲתָם סוֹפֵר חֵלֶק יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רמ"ח, וְכֵן מַשְׁמַע בְּאוֹר זָרוֹעַ (ח"ב) הִלְכוֹת מִילָה סִימָן צ"ז סְעִיף ו': (ם) רַשַּׁ"ל (קלה: ד"ה שתי ערלות) בְּפֵרוּשׁ (רְאשׁוֹן) [שֵׁנִי] וְרַמְב"ם (מילה פ"א ה"ז) [עַיֵּן בְּכֶסֶף מִשְׁנֶה] וּמֵאִירֵי פֶּרֶק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּמִילָה (קלה: ד"ה מי שיש): (מ) רַשַּׁ"ל (שם) בְּפֵרוּשׁ (שֵׁנִי) [רִאשׁוֹן], וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ד): (נ) הַכֹּל בְּגִמְרָא (קלה.): (נא) מֵאִירִי שָׁם: ו (יב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה). וּמַה שֶּׁכָּתַב שמ"ט (סק"ד) שָׁנָה בָּזֶה: (יג) **וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ו) **שֶׁאִם הַסַּכִּין אֵינוֹ בְּבֵיתוֹ רַק** לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ו) כתב: אפילו אינו נראה מהול רק בשעת הקשוי אינו דוחה שבת. ב] ובשו"ע הרב (ס"ח) כתב: ויש מתירין בזה משום ברוב עם הדרת מלך. ויש לנהוג כן במקומות שנוהגין להביא התינוק לבית הכנסת ע"י שהגוי יוציא ויטלטלהו פחות פחות מארבע אמות כל אחד והגוי יכניס לבית הכנסת.

עון והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah